

Forex rizika yra viena iš svarbiausių temų, kurias jums teko skaityti. Kuo ji tokia svarbi? Na, kadangi mes jau užsiimame savotišku verslu, kaip ir kiekviename versle, mums reikia ne tik uždirbti pinigus, bet ir pasirūpinti, kad vieną dieną mūsų kompanija nebankrutuotų. Ironiška tai, kad Forex rizika ir jos valdymas yra dažniausiai praleidžiama tema tarp pradedančiųjų spekuliantų, dažnai prekeiviai jaučiasi toki susijaudinę pradėdami prekiauti valiutomis, kad visai pamiršta protingą Forex rizikos valdymą. Todėl neretai spekuliacijos pavirsta paprasčiausiu lošimu - arba laimi, arba pralaimi. Tarp spekuliantų yra toks posakis: „Forex, nėra lošimas, jei nori pažaisti eik į kazino - ten ne tik galėsi palošti, bet dar ir pasilinksminsi“. Tad jeigu skaitote šias pamokas ne tam, kad „ištaškytumėt“ kruvinu darbu uždirbtus pinigus, principus kaip valdoma Forex rizika turėtumėte žinoti ne ką prasčiau nei 10 dievo įsakymų.

## Forex rizika: pradinis kapitalas

Kad uždirbtumėte pinigus, visų pirma, jums reikia pinigų - pradinio kapitalo (depozito). Visi tai žino, tačiau kiek derėtų jų turėti pradedant savo pirmąsias tikras spekuliacijos dienas? Atsakymas priklauso nuo, koks yra jūsų prekiaavimo stilius, kokios taktikos jūs imsitės prekiaujant ir nuo to, kiek pinigų esate sukaupę savo „kojinėje“.



- Visų pirma, apvarstykite, kaip tinkamai esate pasiruošęs prekiauti. Juk nebūtų labai malonu, vos tik pradėjus prekiauti, prarasti visus savo turėtus pinigus, tiesa? Kad to išvengtumėte, galite iš pradžių prekiauti demonstracinėje versijoje, skaityti įvairias temas spekuliantų forumuose ar lankyti individualias pamokas pas spekuliantus, kurie uždirba realius pinigus. Prieš samdant Forex lektorių, patartina įsitikinti, kad jis sugeba dribti pelningai: paprašykite jo pateikti prekybos istoriją. Kitaip jūsų pinigai sumokėti už pamokas bus išmesti, o pačios paskaitos ne kas kita, bet paprasčiausias akių dūmimas. Tačiau niekas nepadės geriau išmokti kaip sunkus ir ilgametis rinkos tyrinėjimas su demonstracine sąskaita. Patarimų ir žinių Forex'e neužtenka. Nėra patirties, nebus ir pinigų. Na jeigu dar

tiksliu pasakius - nėra patirties, vadinasi prarasite savo pinigus.



- Antra, turite nuspręsti, ar jums reikės kokių nors specialių įrankių - profesionalių fundamentalios analizės tyrimo naujienlaiškių, specializuotos grafikų sistemos? Jei mokate suktis su tuo ką turite, grafikų sistema pateikiama jūsų brokerio platformoje yra pakankama (t.y. visi indikatoriai yra geri ir su jais galima pasiekti puikių rezultatų). Tačiau jei norite daugiau funkcionalumo, geresnių indikatorių (nors tas gerumas gali būti suprantamas dvejopai: bet kokiu atveju „papildomi žaisliukai“ už jus viso darbo nepadarys), teks mokėti papildomai. Visa tai kainuoja. Tiek specialios grafikų sistemos (apie 100\$ per mėnesį), tiek profesionalūs naujienlaiškiai (nuo kelių šimtų iki kelių tūkstančių). Mes nerekomenduotume pulti pirkti kuo daugiau ir brangesnių prekybos valiutomis paslaugų. Brangiau nėra geriau. Kita vertus, tai, kad jūs mokate pinigų kažkam kitam dar nereiškia, kad iš to uždirbsite. Nėra sutrumpinto kelio iki sėkmės. Galiausiai vis tiek visa sėkmė susiveda į patirtį. Na tiksliau pasakius į ilgas valandas žiopsant į kainos grafikus ir analizuojant naujienas.



- Trečia, jums reikės pradinio kapitalo, kad galėtumėte atsidaryti savo tikrą prekiavimo valiutomis sąskaitą. Yra brokerių, kurie siūlo minimalius 25\$ dolerių, bet ar tai reiškia, kad jums derėtų iš karto atsidaryti sąskaitą pas tokį brokerį? Tai yra viena iš klaidų, kurias daro pradedantieji spekuliantai. Net jeigu prekiausite mikrolotais, turėdami 25 dolerių depozitą, galėsite poziciją išlaikyti ne ilgiau nei valandą. Jei laikysite ilgiau, jūs neturėsite pakankamai kapitalo, kad atlaikytumėte momentus kai kaina pasisuks jums nepalankia kryptimi. Keli nesėkmingi sandoriai ir 25 USD depozitas sprogs kaip oro burbulas. Norint, kad taip neatsitiktų, reikalingas pakankamas rizikos valdymas ir normalus depozitas. Dėl šios priežasties neprotinga pradėti prekybos su itin mažu pradiniu kapitalu. Lietuvoje brokeriai dažniausiai siūlo apie 1000\$ pradinį kapitalą. Jeigu pirmą kartą atsidarinėjate sąskaitą, nepatartina turėti didesnio nei 100-200 USD depozito. Prekyba demo sąskaita ir grynais pinigais labai skiriasi. Daugelis pradedančiųjų spekuliantų praranda pinigus. Prašome ant mūsų nesupykti, bet realybė ta, kad yra 90 proc. tikimybė, kad prarasite visus savo pinigus, todėl mes galime tik patarti prarasti mažiau (100 USD), nei daugiau (1000 USD). O jeigu ir prarasite tą 100 USD - tai bus ganėtinai protinga suma, sumokėta už įgytą naują patirtį prekiaujant tikrais pinigais..

Taigi, dabar mes žinome, kad tik tinkamai valdoma Forex rizika sąlygoja pelningą prekybą valiutų rinkoje. Kas atsitinka, jei nesilaikome rizikos kapitalo taisyklių? Sakykime Jūs atsidarote prekybinę sąskaitą ir į ją pervedate 1000 \$ vertės depozitą. Atidarote pirmą sandorį, kuris pasirodo yra nesėkmingas ir užuot uždarę sandorį praradę 20 \$ nuostoliu, jūs viliatės, kad kaina pakeis kryptį. Taip po kelių dienų vilties iš 1000 \$, jums telieka 500\$. Dėl blogo sprendimo jūs prarandate 500 \$. Protingai valdoma Forex rizika šiuo atveju jums būtų sutaupius 480 \$. Protingai valdoma Forex rizika, turi būti tarytum išgyvenimo instinktu,

kuris padeda atsiriboti nuo emocinio prisirišimo prie atidarytos pozicijos ir vilties, kad reikalai pakryps į gerąją pusę. Sakau tai jums iš savo patirties, jei neuždarote savo pozicijos vien todėl, kad tikėtės, jog įvykiai pasisuks teigiama linkme, esate visiškai kvailys. Na tiksliau pasakius BEVILTISĖKAS KVAILYS. O kvailiems investuotojams pamokos kainuoja daug brangiau, nei prašmatnūs seminarai, Jūs patys sprendžiate kiek už šią pamoką sumokėsite.

Spekuliuodami, mes visuomet ieškome pačio kainos piko arba dugno, kad laiku įlipę į traukinį, pasiektume didžiausius rezultatus – pelną. Būtent todėl 40 proc. investicinę grąžą generuojančios prekybos sistemos, skamba taip viliojančiai. Tačiau jei jūsų prekybos sistema generuoja 40% pelną, ar tai reiškia, kad padarius 100 sandorių, 7 iš 10 bus sėkmingi (7 pelningi sandoriai – 3 nesėkmingi = 40 proc.)? Nebūtinai! Kaip mes žinome, kad tie 70 sandorių atneš mums daugiau pelno, nei likusieji 30 nuostolio? Kitaip tariant jei pelningas sandoris mums uždirba 100\$, o nuostolingas sandoris metu prarandame 233\$, mūsų pelnas bus artimas nuliui. Na tiksliau, po komisinių, mes dirbsime nuostolingai. Pelningos / nuostolingos pozicijos santykis taip pat yra rizikos valdymo dalis.

Galiausiai niekas, jeigu ilguoju laikotarpiu strategija pasitvirtina 7 kartus iš 10, o pelningos ir nuostolingos pozicijos dydis yra panašus, tai dar nereiškia, kad jūs nepatirsite 10 nuostolingų sandorių iš eilės. Tikėtina, kad po 10 nuostolingų sandorių, seks 23 pelningi sandoriai. Tačiau jeigu jūs nesivadovausite Forex rizikos valdymo taisyklėmis ir neturėsite pakankamai kapitalo išgyventi 10 nesėkmingų sandorių iš eilės, jūs sudeginsite savo sąskaitą anksčiau nei jus užklups sėkmingų sandorių lavina. Protingas rizikos valdymas padeda išgyventi nesėkmingų sandorių grandinę.



Būtent todėl rizikos valdymas yra toks svarbus. Nesvarbu kokią gerą prekybos sistemą jūs naudosite, Forex rizika privalo išlikti valdoma. Turėtumėte galvoti kaip profesionalūs pokerio žaidėjai: jie žino, kad daugelio žaidėjų silpnoji vieta yra rizikos valdymas, todėl net ir ilgą laiką pralošinėdami pinigus ilguoju laikotarpiu jei sugeba uždirbti. Taip yra dėl to, profesionalūs pokerio žaidėjai valdo Forex riziką ir žaidžia

su palyginti maža pinigų suma, kurią gali leisti sau prarasti. Vienas nesėkmingas vakaras yra pokerio dalis. Pokerio žaidėjo tikslas nėra uždirbti kiekvieną kartą, jos tikslas yra uždirbti ilguoju laikotarpiu. Tarp azartinių žaidimų ir spekuliacijų yra daug, kas bendro, bet svarbiausias dalykas yra rizikos valdymas.

Na bet užteks teorijos, eikime prie praktikos. Tad kaip Forex rizika yra valdoma profesionalių spekuliantų?

### Fiksuoto procento (2%) prekyba

Kiek jūs turėtumėte rizikuoti atidarydami kiekvieną sandorį? Standartinis atsakymas būtų – 2% nuo sandorio. Tačiau Forex rizika, gali būti ir didesnė, priklausomai nuo jūsų strategijos. Štai puikus pavyzdys, kiek pinigų prarastumėte, jei naudotumėte 2% ir 10% rizika nuo sandorio ir turėtumėte 15 nesėkmingų sandorių iš eilės:

Sandorio Nr.	2% rizika		10% rizika	
	Iš viso sąskaitoje	Nuostolis	Iš viso sąskaitoje	Nuostolis
1	\$20,000	\$400	\$20,000	\$2,000
2	\$19,600	\$392	\$18,000	\$1,800
3	\$19,208	\$384	\$16,200	\$1,620
4	\$18,824	\$376	\$14,580	\$1,458
5	\$18,447	\$369	\$13,122	\$1,312
6	\$18,078	\$362	\$11,810	\$1,181
7	\$17,717	\$354	\$10,629	\$1,063
8	\$17,363	\$347	\$9,566	\$957
9	\$17,015	\$340	\$8,609	\$861
10	\$16,675	\$333	\$7,748	\$775
11	\$16,341	\$327	\$6,974	\$697
12	\$16,015	\$320	\$6,276	\$628
13	\$15,694	\$314	\$5,649	\$565
14	\$15,380	\$308	\$5,084	\$508
15	\$15,073	\$301	\$4,575	\$458

Galite pastebėti, kad skirtumas didelis apie 10,000\$! Jei būtumėte pradėję su 20000 kapitalu ir 10% rizika po 15 nesėkmingų sandorių prarastumėte 77% depozito! Po tokių sandorių, jūs tikrai geriau nepasijustumėte... Iš kitos pusės, jei naudotumėte 2% , tuomet būtumėte

praradęs tik 25% savo viso kapitalo. Net jei jūs atliktumėte tik 5 nesėkmingus sandorius, su 2% rizika jūs vis dar turėtumėte 18000\$, o su 10% - 13000\$. Nors nederėtų pamiršti, kad didesnė Forex riziką, gali jums sukurti ir daugiau pelno, tačiau valdant Forex riziką apskritai, reikia apmąstyti visus galimus scenarijus! Galbūt jūsų prekybos strategija neveikia? Rizikuodami po 10 proc. kaskart, to net nespėsite pastebėti. Rizikuojant 2 proc. Jūsų šansai pakeisti įvykius tinkame linkme yra daug geresni.

☒ Atminkite, spekuliacijos, tai nelošimas - jūs galite kontroliuoti savo riziką, taip ir darykite!

Tačiau už 2% rizikos slypi ir šioks toks pavojus. Vadinamas asimetriško sveto efektu. Kitais žodžiais tariant praradus 20 proc. depozito, jums teks uždirbti 25 proc., kad padengtumėte nuostolius, praradus, 50 proc., jums teks uždirbti 100 proc. pelną nuostoliams padengti.

Turint nedidelį startinį depozitą (o tai labai tikėtina, kalbant apie pradedančiuosius) dažnai būna labai sunku prekiauti su nedideliu (2%) fiksuotu procentu, todėl norint išsikapstyti iš nuostolio kartais norisi rizikuoti 10%, o kai kada ir daugiau. O tai ypač padidina nuostolio galimybę. Štai kiek jums reikės uždirbti pelno po patirto nuostolio, norint atgauti savo prarastą kapitalą:

<b>Kapitalo nuostolis</b>	<b>Reikalinga % dalis norint susigrąžinti buvusį kapitalą</b>
10%	11%
20%	25%
30%	43%
40%	67%
50%	100%
60%	150%
70%	233%
80%	400%
90%	900%

Kaip matome, kuo daugiau prarandame savo pradinio kapitalo, tuo daugiau sandorių mums reikės atlikti norint susigrąžinti savo kapitalą. Kaip matote prarasti pinigus daug paprasčiau nei juos uždirbti. Tuo labiau, kad mažėjant jūsų depozitui automatiškai mažėja ir rizikuojama suma. Pvz. Nuo 1000\$ depozito 2 proc. yra 20\$, jeigu jūs prarasite pusę depozito, tai jau

rizikuosite nebe 20\$, bet 10\$ (2 proc. nuo 500\$ yra 10\$). Taigi rizikuojant fiksuotu procentu norint išlipti iš vieno nuostolingos sandorio, reikės bent dviejų pelningų sandorių. Kuo daugiau pinigų prarasite - tuo sunkiau bus susigrąžinti prieš tai turėtą sumą.

## Pelno-nuostolio santykis

Dar vienas būdas, kuris gali padėti jums sėkmingai valdyti Forex riziką yra siekti, kad pelningos pozicijos atneštų keliskart didesnę pelną nei nuostolingos pozicijos. Pvz. jūs prekiaujate turėdami 3:1 pelno-nuostolio santykį, tuomet nuo 1000\$ pradinio kapitalo rizikuodami 2% (20\$), siekiame uždirbti 60\$ (3×20\$). Taip prekiaudami, jūs mažinate tikimybę, kad nuostolingos pozicijos išstipdys jūsų pelną.. Kaip tai galėtų atrodyti?

10 Sandorių	Nuostolis	Pelnas
1	-\$20	
2	-\$20	
3		\$60
4		\$60
5	-\$20	
6	-\$20	
7	-\$20	
8		\$60
9	-\$20	
10	-\$20	
<b>Iš viso:</b>	<b>-\$140</b>	<b>\$180</b>

Šiame pavyzdyje matome, kad net ir atidaryti tik 30% sėkmingų sandorių, jūs vis tiek prekiaavote pelningai. Nors didelis pelno-nuostolio santykis (pvz.: 15:1), gali ir atrodyti gundančiai, tačiau reikia įvertinti, ar visi sandoriai bus sėkmingi, o taip pat, kaip prekiausite?

Tarkim, prekiaujant trumpuoju laikotarpiu (M1, M5) leidžiate sau rizikuoti 3 punktais. Naudodami 3:1 santykį, jūs tikslas yra pasiekti 9 punktus. Kadangi atidarydami naują poziciją jūs privalote sumokėti spreadą savo brokeriui, EUR/USD sandoryje jūs sumokate brokerio nustatytą 3 punktų spreadą (kuris gali kisti priklausomai nuo brokerių), jūs jau privalote surinkti 12 punktų, o tai jau sukuria sunkias 4:1 prekiaavimo sąlygas. Kadangi, EUR/USD valiuta yra labai aktyvi, ji 3 punktais gali pajudėti per kelias sekundes, o taip atsitikus iškart suveikia jūsų stop loss ir jūs prarandate pinigus net nemirktelejė.



Tačiau jei prekiaujate ilgesniu laikotarpiu (M30, H1), 3:1 santykis nebeatrodo toks baisus, kadangi jūs sandoriai bus retesni ir sandorių sumos bus daug didesnės (apie šį ir kitus spekuliuotojų tipus kalbėsime kitoje pamokoje). Pavyzdžiui, rizikuodami 50 punktų, jūs siekiate gauti 153 (150+3 spreadas) punktų pelną.

## **Pabaigai**

Rizikos valdymo tema yra viena iš svarbiausių Forex pamokų ciklo temų. Apskritai kalbant, visur versle yra svarbus rizikos valdymas. Verslininkai visuomet turi apskaičiuoti įvairias rizikas ir/ar kaštus nustatydami gaminio kainą, bankininkai privalo įvertinti dar daugiau rizikos galimybių prieš nustatydami pelno maržą. Visas gyvenimas yra tarsi rizikos valdymas – mes stengiamės nuspėti galimą pavojų ateity ir sukuriama tam tikrą taktiką (strategiją), kuri mums padėtų išvengti to pavojaus (pvz.: nuostolio). Todėl visuomet stenkitės galvoti keletą ėjimų į priekį kaip žaisdami šachmatais – apsvarstykite savo riziką, taikykite įvairias rizikos valdymo priemones!

17. pamoka. [Forex skalpingas, supoklių ir pozicijos prekybos stiliai](#)

**Nelik abejingas: įvertink straipsnį - pasidalink su draugais...**

Straipsnį parengė: Justinas J. ir Simonas Adomavičius

Forex rizika ir jos valdymas

15 balsai/ Vid.5